

- розширення міжнародних транспортно-експедиційних послуг та транзитних перевезень (автомобільним, авіаційним, водним, залізничним та трубопровідним транспортом), надання послуг по ремонту рухомого складу та транспортного обладнання, випуск запасних частин до них;
- нарощування науково-технічних розробок, патентно-ліцензійної торгівлі, ноу-хау, інжинірингу, послуг з підготовки та забезпечення процесів виробництва і реалізації продукції, з обслуговування продукції, що експортується;
- виробництво устаткування і приладів енергозберігаючих технологій агропромислового та побутового призначення;
- сприяння впровадженню міжнародних технічних стандартів серії ISO та правил у виробництво;
- виробництво устаткування для поліпшення екологічного стану навколишнього середовища;
- організація виставкової та рекламної діяльності з метою забезпечення ринку збуту і конкурентоспроможної продукції та високих технологій, сприяння розвитку інвестиційної діяльності;
- розвиток туризму та відпочинку.

Програма реалізується в три етапи.

На першому етапі продовжиться процес стабілізації та нарощування експортної діяльності, які вже сьогодні успішно працюють на світовому ринку та мають певні конкурентні переваги. Створюватимуться умови для реалізації інвестиційних проектів, в першу чергу за рахунок розбудови СЕЗ "Миколаїв". Поліпшиться структура експорту в напрямі збільшення глибини переробки сировини.

На другому етапі продовжиться процес нарощування обсягів експорту з одночасним зниженням питомої ваги сировини, розширення асортименту експорту товарів та послуг, будуть якісно перебудовані зовнішньоекономічні зв'язки за рахунок освоєння нових ринків збуту.

На третьому етапі передбачається найповніша реалізація експортного потенціалу, області, диверсифікація його структури, широкий вихід на світові ринки, значні обсяги залучення інвестицій.

Висновки. Прогнозні показники у сфері зовнішньоекономічних відносин регіону за період реалізації основних напрямів передбачають:

- продовження нарощування обсягів експорту товарів і послуг з приростом в межах 5–10% з одночасним зниженням питомої ваги сировини, розширенням асортименту експорту товарів та послуг, якісної перебудови зовнішньоекономічних зв'язків за рахунок освоєння нових ринків збуту. При цьому імпорт буде зростати більш повільними темпами – 4 – 7%;

Завдання полягає в досягненні зовнішньоторговельного обороту в розмірі більш як 1,0 млрд.дол.США для того, щоб перейти у першу групу регіонів, яким уряд буде приділяти підвищену увагу.

Джерела та література

1. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації) Навчальний посібник. За редакцією Сіваченка І.Ю. –Київ ЦУЛ, 2003. – 186с.
2. Дженстер П., Хасси Д. Анализ сильных и слабых сторон компании: определение стратегических возможностей: перевод с английского. – М.: Издательский дом „Вильямс”, 2004. – 384с.
3. Головне управління статистики у Миколаївській області Статистичний щорічник Миколаївської області за 2005. За редакцією П.Ф.Зацаринського

Кожокар Ю.В.

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПРИЧОРНОМОР'Я

Вступ. Перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Українському Причорномор'ї обумовлені вигідним економіко-географічним положенням регіону в Азово-Чорноморському басейні, середземноморським виходом у Світовий океан та по Дунаю у Центральну Європу.

Основу господарства Українського Причорномор'я визначають морегосподарський, агропромисловий та курортно-рекреаційний комплекси. Серед галузей спеціалізації промисловості виділяються машинобудування, харчова і легка промисловість. Для регіону характерний приморський тип розміщення продуктивних сил. Великі промислові та портово-промислові центри розташовані переважно у гирлових ділянках суднохідних річок Дніпра, Дунаю, Дністра та Південного Бугу (Одеса, Миколаїв, Херсон, Нова Каховка, Іллічівськ, Білгород–Дністровський, Ізмаїл, Рені), на Кримському півострові (Сімферополь, Керч, Феодосія, Севастополь, Красноперекіпськ). За межами приморської зони на суднохідному південному Бузі розташовані два значних промислових міста (Первомайськ, Вознесенськ) [1].

Основна частина. Успішний розвиток зовнішньоекономічної діяльності у регіоні залежить також від умов, необхідних для інтеграції України у світове господарство. Це – ресурси інвестиційного капіталу, сучасні технології, наявність експортної продукції або вільно конвертованої валюти. Можлива і така форма економічних відносин як міжнародні кредити. Передумовами успішної інтеграції є: відносно високий рівень освіти населення при низькій оплаті праці; невикористаний інтелектуальний капітал технологій та ноу-хау у галузі науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт; наявність природних ресурсів та низька орендна плата за землю.

У структурі експорту регіону найбільша питома вага сировини, матеріалів та товарів народного споживання.

Миколаївська область є експортно-орієнтованим регіоном таб. 1, обсяг експорту якого в 2 рази перевищує обсяги імпортуних закупівель [2]. По обсягах експорту область займає 7 місце серед регіонів України.

Таблиця 1. Обсяги експорту-імпорту товарів по містах та районах Миколаївської області за 2005 рік

Показники	Експорт		Імпорт		Сальдо
	Вартість, тис. дол. США	питома вага у загальному обсязі, у %	Вартість, тис. дол. США	питома вага у загальному обсязі, у %	
ОБЛАСТЬ	895808,3	100	470138	100	42567035
м. Миколаїв	815708,3	91,06	383722	81,62	431986,06
м. Вознесенськ	23985,98	2,68	21451,9	4,56	2534,09
м. Очаків	21,81	0	72,6	0,02	-50,79
м. Первомайськ	13148,91	1,47	7993,34	1,7	5155,57
м. Южноукраїнськ	170,69	0,02	179,96	0,04	-9,27
РАЙОНИ					
Арбузинський	5,65	0	24,97	0,01	-19,32
Баштанський	211,86	0,02	583,38	0,12	-371,52
Березанський	41,84	0	726,92	0,16	-685,08
Березнегуватський	-	-	15,81	0	-15,81
Братський	-	-	-	-	-
Веселинівський	386,11	0,04	-	-	386,11
Вознесеїнський	319,18	0,03	20,14	0	299,04
Врадіївський	344,84	0,04	-	-	344,84
Доманівський	-	-	-	-	-
Єланецький	-	-	-	-	-
Жовтневий	40488,57	4,52	49966,3	10,63	-9477,73
Казанківський	-	-	-	-	-
Кривоозерський	-	-	2402,09	0,51	-2402,09
Миколаївський	-	-	2874,26	0,61	-2874,26
Новобузький	-	-	-	-	-
Новоодеський	56,94	0,01	58,34	0,01	1,4
Очаківський	-	-	-	-	-
Первомайський	592,98	0,07	-	-	592,98
Снігурівський	324,69	0,04	45,76	0,01	278,93

Наявність природних мінеральних ресурсів може сприяти вкладенню іноземних інвестицій у розвиток будівельної індустрії Розвідані запаси чотирьох родовищ гранітів досягають 20 млн. куб. м, що складає 10% запасів по Україні, кольорові граніти відрізняються широкою гамою кольорів і декоративних якостей. В області також значні запаси будівельного каменю – понад 480 млн. куб м, сировини для виробництва цементу – 85 млн. тонн, промислове значення мають запаси вапняку, кварцових пісків, глини для виробництва цегли, дорожніх матеріалів.

Основними природними рекреаційними ресурсами області є морські піщані пляжі довжиною більш 70 км, мальовничі ландшафти берегів р. Південний Буг і численних водоймищ; джерела мінеральних вод (бальнеологічних) з експлуатаційними запасами до 1 тис. куб. м. на добу; запаси мулистих лікувальних грязей, особливо Тилигульського і Бейкушського лиманів, з геологічними запасами більш 2 млн. куб м, 11,2 тис. га лісових масивів. Усе це створює реальні можливості для індустріалізації рекреації і туризму. Завдяки тільки наявним запасам родовищ мінеральних вод, лікувальних грязей можливо організувати лікування близько 140 тис. чоловік на рік. Низов'я річок і їхні дельти можуть служити для спортивного полювання і деяких інших видів рекреаційних занять.

За рівнем життя населення область займає 4 місце серед регіонів України, а за рівнем середньомісячної заробітної плати – 5 місце. Зростають внески населення в банки. На території області проживають понад 100 національностей, що також є сприятливим чинником для розвитку взаємовигідних зв'язків по створенню спільних підприємств і інших форм співробітництва.

В області розвинута фінансово-кредитна інфраструктура, яка представлена 32 банками і банківськими установами. Практично усі банки мають кореспондентські відносини з провідними банками Європи і світу, що свідчить про довіру до фінансово-кредитної системи області з боку іноземних партнерів. Такі ведучі світові лідери банківської сфери, як фінансова група «Райффайзенбанк», «Альфа-банк», «Кредит-банк», банк «Петрокоммерц» відкрили в м. Миколаєві свої філії й успішно працюють з підприємствами й організаціями. Пріоритети для інвестування в Миколаївську область історично сформовані, економічно вигідні схеми руху вантажних потоків завдяки вигідному географічному розташуванню і розвинутій транспортній системі; зосередження технічних, наукових та інтелектуальних знань фахівців різних галузей економіки; сприятливі природнокліматичні умови, родючі землі для розвитку інтенсивного виробництва сільськогосподарської продукції і подальшої її переробки; природні рекреаційні ресурси (морські піщані пляжі, джерела мінеральних бальнеологічних вод, запаси мулових лікувальних грязей) для розвитку курортно-рекреаційної сфери; можливість спільної розробки родовищ будівельного і облицювального каменю, інших будівельних матеріалів, кобальто-нікелевих руд; можливість розвитку сімейного відпочинку, пізнавального і водного туризму завдяки історико-архітектурній спадщині і багатому природно-заповідному фонду, що включає біосферні і природні заповідники, пам'ятники природи, заповідні урочища, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки; реалізація інвестиційних проектів у спеціальній економічній зоні «Микола-

ів».

Основні напрями та завдання розвитку промисловості області визначаються пропорціями виробничої структури, що об'єктивно склалась на попередніх етапах соціально-економічного розвитку промислового комплексу; обумовлюються місцем України в світовому економічному просторі, перспективами виходу або відновлення позицій на міжнародному ринку, розвитком внутрішнього споживчого ринку, міжрегіональним розподілом виробничих сил, формування якого відбувається в Україні.

Вагомим чинником розвитку промислового комплексу регіону є поновлення діяльності спеціальної економічної зони «Миколаїв», яка поряд зі спрямованістю на забезпечення сприятливих умов діяльності та зовнішньоекономічного інвестування перш за все суднобудівних підприємств, що становлять провідну складову машинобудування області, стимулюватиме розвиток суднового машинобудування та інших суміжних виробництв.

Залежно від сучасного стану виробничої структури, в тому числі резервів ефективних виробничих потужностей, технічного рівня освоєної продукції, конкурентного середовища, капіталомісткості та показників обігу капіталу процес розвитку окремих галузей та підгалузей промисловості регіону відзначатиметься своїми особливостями, в тому числі:

– Машинобудування та металообробка, стратегія розвитку цієї галузі полягає в мобілізації наявного потенціалу. Зокрема, суднобудування, що є профілюючою підгалуззю машинобудівного комплексу області, здійснює вдосконалення технологічної структури і здатне на випуск високоякісної експортоспроможної продукції в умовах пільг, наданих СЕЗ, мало можливість розв'язання найгострішої проблеми – зниження собівартості будівництва суден до рівня, що задовольняє замовників, нарощування обсягів виробництва і посідання відповідного місця на світовому ринку суднобудування.

З метою виконання державної науково-технічної політики, збереження та відновлення науково-технічного потенціалу області, вирішення регіональних науково-технічних проблем, сприяння розвитку наукових підприємств і колективів та поглиблення інноваційної спрямованості науково-технічних розробок забезпечується вирішення пріоритетних регіональних проблем.

Мета – реалізація державної науково-технічної політики в області та сприяння розвитку науки і техніки на основі стабільного розвитку науково-технічного потенціалу області.

Висновок. Найбільш пріоритетними проблемами області є: збереження науково-технічного потенціалу області, особливо в галузі суднобудування і енергетичного машинобудування; екологічно чиста енергетика та ресурсозберігаючі технології; нові речовини та матеріали.

Напрями вирішення вищезазначених економічних проблем:

– Впровадження принципово нових технологій в суднобудівній галузі, які дозволяють створювати конкурентоспроможну продукцію.

– Впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій.

– Створення нових матеріалів та речовин, виробництво яких пов'язане зі значним зниженням енерго-, матеріаломісткості, матеріалів та речовин з підвищеною надійністю, довговічністю та конкурентоспроможністю на світовому ринку.

– Впровадження технологій, направлених на зменшення ресурсомісткості виробництва, перехід на наукоємкі, інформаційні та біотехнологічні типи виробництв.

Вказані проблеми передбачається вирішити за підтримки провідних наукових установ області, а саме: НПО „АМІКО”, Українського радіотехнічного інституту (УРТИ), ВАТ НДІ „Центр”, ВАТ „Український НДІ технології суднобудування”, Інституту імпульсних процесів і технологій АН України, Державного дослідного проектного центру кораблебудування, ВАТ МГЗ, НВО „Машпроект”, ВАТ „Чорноморсудопроект” та інших.

Джерела та література

1. Сіваченко І.Ю., Кухарська Н.О., Левицький М.А. Вільні економічні зони. Навчальний посібник. – К.: Дакор;Алеута., 2001. – 480с.
2. Головне управління статистики у Миколаївській області Статистичний щорічник Миколаївської області за 2005. За редакцією П.Ф.Зацаринського